

de Zelfzwichter

2011 / 2

Molens en de bezoeker
Molenmensen: Herman Wubbolts
Een stad vol molens

de Zelfzwichter

Jaargang 15, no. 2

juni 2011

ISSN 1877-7732

Losse nummers: 4 euro plus porto

De Zelfzwichter is het kwartaalblad van

HET GRONINGER MOLENHUIS.

Het blad verschijnt in de maanden maart,

juni, oktober en december.

Donateurs van de Stichting Het Groninger

Molenhuis ontvangen het blad automatisch.

DONATIES

Minimaal 16 euro per jaar

Het Groninger Molenhuis

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen

(050) 313 00 52

info@groningermolenhuis.nl

www.groningermolenhuis.nl

Rekeningnummer: 1219317

REDACTIE

T. de Danschutter, J.T. van Dijk,

H.A. Hachmer, J.J. Harmsma, T. Heyne,

T.A. Pol

redactie@groningermolenhuis.nl

De redactie behoudt zich het recht voor

ingezonden artikelen in te korten en/of

aan te passen. Overname van artikelen is

eerst na overleg met de uitgever toegestaan.

Vormgevingsconcept

Dineke Buist

Opmaak

Bert Holtkamp

Drukwerk

Drukkerij Tienkamp

Oplage

700 exemplaren

Sluitingsdatum

kopij 2011/3

11 juli 2011

OMSLAG-thema 2011: Diversiteit

In 2011 zal De Zelfzwichter de verschillende relaties

waarmee molenaars te maken hebben belichten. het tweede

nummer gaat in op de relatie van de molenaar met de

bezoeker.

Foto: (voorkant) Elmer Spaargaren, Groningen; (achterkant)

Jelte Oosterhuis, Usquert

Achtergrond: het zeskant van de molen in Niebert

AutoCAD-tekening: L. Groenewold, Froombosch

	Voorpagina's 2011: De molenaar en
3	Molens en de bezoeker
5	Molenmensen: Herman Wubbolts
8	Museale molenvondst
9	Het gebruik van de vreugdestand op de molens
11	Dichter bij de molen
13	Molenonderhoud
16	JB Scholtenfonds
19	Over de foto op het achterblad
20	Ander molennieuws
23	Agenda

Achterpagina's 2011: Molenverzamelaar

Wegens ruimtegebrek niet geplaatste kopij en extra afbeeldingen zullen worden ondergebracht op

www.groningermolenhuis.nl

(menu *MOLENHUIS* => rubriek *de zelfzwichter extra*)

Het Groninger Molenarchief is gevestigd

in het Groninger Molenhuis

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen

(050) 313 00 52 (geopend maandag t/m woensdag)

molenarchief@groningermolenhuis.nl

POLDERMOLEN 'T WITTE LAM IN GRONINGEN
GRONINGER MOLENARCHIEF

Zelfzwichter

Een wieksysteem met kleppen die automatisch openen en sluiten afhankelijk van de wisselende windkracht. Eén van de verbeteringen ten opzichte van de oudhollandse zeilwieken.

Molens en de bezoeker

Met diversiteit als thema voor dit jaar willen we in dit nummer de molenaar en de bezoeker een centrale plek geven. Tegenwoordig zijn molens vooral monumenten die veelal ook opengesteld zijn voor publiek. Bezoekers en de omgang daarmee zijn voor veel molenaars iets waar ze elke keer mee te maken krijgen als ze met hun molen draaien. De belevenissen met bezoekers op 'mijn' eigen molen, De Lelie in Eenrum, staan hier dan ook centraal.

De bezoeker

Eeuwenlang waren molens werktuigen voor het malen of pellen van graan, het bemalen van een polder, het zagen van hout, het slaan van olie of één van de vele andere werkzaamheden die molens in het verleden hebben verricht. Vooral de korenmolen was een ontmoetingsplek in het dorp, een functie die nu is overgenomen door de kapper of de supermarkt. De molenaar was een man van aanzien, al stonden molenaars ook dikwijls als niet al te betrouwbaar te boek. De benedenruimte van de molen mocht dan een ontmoetingsplek zijn, de zolders daarboven zijn altijd het domein van de molenaar en zijn personeel geweest. Toen de rol van de molens verschoof van werktuig in de richting van monument en de vrijwillige molenaars de molens gingen bedienen, kwamen ook de eerste bezoekers de molenaar op de hoger gelegen zolders opzoeken. De meeste molens worden tegenwoordig door vrijwilligers draaiende gehouden en bezoekers worden vaak verwelkomd door de molenaar of molengids die de bezoeker kan informeren over de werking en de geschiedenis van de molen. Je hebt hele geïnteresseerde bezoekers, toevallige passanten of groepen die een afspraak maken en zo kun je nog veel meer categorieën bedenken.

De molenaar

Tijdens de redactievergadering van De Zelfzwichter kwam het idee dat ik als één van de twee vrijwillige

molenaars uit de redactie het beste een verhaal over 'mijn' eigen molen kon gaan schrijven. Korenmolen De Lelie in Eenrum is sinds de opening van de permanente bakkerijexpositie in 1998 één van de drukst bezochte molens in de provincie. De molen is sinds 2007 eigendom van Het Groninger Landschap en sindsdien is het aantal bezoekers alleen nog maar toegenomen. Ieder jaar komen ongeveer 7.000 mensen een kijkje nemen in de Eenrumer molen. Voor Groninger begrippen is dit veel, al valt het natuurlijk niet te vergelijken met het massatoerisme wat je ziet op de molens van De Zaanse Schans en Kinderdijk, waar de toerist een grote bron van inkomsten is.

De omgang met de bezoekers is iets wat je eigenlijk spelenderwijs meekrijgt als je op een molen aan de slag gaat. Zelf was ik 12 jaar oud toen ik voor het eerst molenaar Derk Jan Tinga op koren- en pelmolen De Vier Winden in Pieterburen mee ging helpen. Al snel mocht ik ook de vele bezoekers uit de hele wereld wat over de molen vertellen. Tijdens de opleiding tot vrijwillig molenaar is de omgang met bezoekers ook een aandachtspunt, vooral de veiligheid van de bezoekers is punt van aandacht.

Het opvallende van bijvoorbeeld Nederlandse bezoekers is dat veel daarvan nog nooit een molen van binnen hebben gezien en er zeer weinig van weten. Een enkele keer vragen mensen heel serieus waar nou de motor zit die de wieken aandrijft. Bezoekers die meestal extra geïnteresseerd zijn, zijn buitenlanders. Een mooi voorbeeld hiervan is Mike Howie uit Christchurch in Nieuw Zeeland die begin april De Lelie bezocht. Hij was met een kennis in Eenrum op bezoek. De familie van zijn moeder was in de jaren '50 vanuit Eenrum naar Nieuw Zeeland geëmigreerd en Howie is daar geboren. Voor de eerste keer was hij in het geboortedorp van zijn moeder en hij kende de molen alleen van foto's die z'n moeder thuis in Nieuw Zeeland samen met foto's van de Eenrumer toren aan de wand

heeft hangen. Voor Howie was het de eerste keer dat hij een molen van binnen zag en als technisch ingenieur was hij erg onder de indruk van de oude techniek en bouwconstructie. 'It's really fascinating!' was zijn reactie toen hij weer beneden was.

Een andere geïnteresseerde buitenlandse bezoeker mocht ik een paar jaar geleden op een koude winterdag op de molen rondleiden. Mijn collega en ik waren net van plan naar huis te gaan toen een Canadese man voor de molen stond. Zijn moeder kwam uit Baflo en hij zag de molen draaien toen hij over het Hoogeland reed. Met hem bekeken we de molen van top tot teen en toen hij afgelopen jaar met zijn vrouw weer in Nederland was kwam hij speciaal vanuit het westen van het land naar Eenrum gereden om zijn vrouw De Lelie te laten zien en nogmaals zijn dank uit te spreken voor de ontvangst die hij destijds in de molen heeft gehad. Ontmoetingen als deze vergeet je nooit weer en daarmee merk je ook hoe je als molenaar een soort van ambassadeur bent voor het Nederlandse cultuurerfgoed.

Jong en oud

Luca Deddens is pas drie jaar oud, maar komt al twee jaar bijna elke zaterdagmiddag met haar vader naar de molen om koekjes te kopen. Ze klimt zelf de trappen op en af en tegenwoordig komt haar kleine broertje ook mee. De wieken vindt ze het mooiste en de koekjes erg lekker. Toen ze begin april met haar ouders vanuit het bos de molen zag draaien was dan ook het eerste wat ze riep: 'Open!'. En Luca had geluk, op die middag werden er voor het eerst dit seizoen weer koekjes gebakken.

De fascinatie van kleine kinderen voor molens is iets wat je vaker ziet onder de bezoekers. Vaak slepen kinderen hun ouders mee naar een draaiende molen. Voor mijn ouders was dat vroeger niet anders, als ik

draaiende wieken zag was ik niet meer te houden. Maar ook oudere mensen zie je regelmatig met herinneringen aan vroeger naar de molen komen.

Schoolklassen

In Eenrum bestaat de mogelijkheid om op afspraak onder leiding van een molenaar of molengids een uitgebreide rondleiding door de molen te krijgen. Voor familie-uitstapjes of bedrijfsuitjes komen vaak aanvragen, maar ook schoolklassen uit binnen- en buitenland zijn regelmatige bezoekers van onze molen. Sommige scholen komen al jaren steevast met uitwisselingsscholieren uit heel Europa naar de molen. Voor deze groepen zetten we de molen ook meestal buiten de normale openingstijden in werking om hun de kracht van de wind en het draaien van de molen echt te laten ervaren. Vooral op de stelling van de molen kijken deze groepen hun ogen uit. Een lerares uit Frankrijk verzuchtte laatst nog dat ze toch een beetje draaierig werd op de stelling, ondanks het feit dat ze al vaker op De Lelie was geweest en zelf uit de Alpen afkomstig was waar de bergen toch zeker wat hoger zijn dan onze stelling die zich elf meter boven de straat bevindt.

Ontmoetingsplek

De diversiteit aan bezoekers maakt het vrijwilligerswerk op de molen extra aantrekkelijk en zorgt ervoor dat je aan het begin van de middag nooit weet wie je allemaal zult gaan ontmoeten.

De intentie van mensen om naar de molen komen is zeker anders dan vroeger, wat hetzelfde blijft is dat de molen een ontmoetingsplek is. En dat moet wat mij betreft ook zeker zo blijven, de molen als ontmoetingsplek voor jong en oud, binnen- en buitenlander, molenaar en bezoeker.

Molenmensen: Herman Wubbolts

In de rubriek molenmensen dit keer aandacht voor Herman Wubbolts, secretaris van Het Gilde van vrijwillige molenaars in de provincie Groningen.

Als ik bij 'De Windlust'(1818) in Zandeweer aankom, staat de deur van de molen wijd open. Via houten trappen kom ik boven op de omloop. Er staan twee mannen te praten. Eén van de mannen draait aan de lier om de molen op de wind te zetten. Er staat een straffe wind, te veel wind om te malen. Het is Herman Wubbolts (Groningen, 1949), een stoere man, donkerblauwe trui en zwarte muts op, blauwe ogen. Dit is 'm dus. Aan de bezoeker geeft hij uitleg over zijn werk op de molen. Bezoekers, vertelt hij me later, komen hier niet zo vaak. Maar uitleg geven over de molen en zijn molenbezigheden doet hij met plezier.

Hoelang heeft hij iets met molens?

Nou, de liefde voor de molen kreeg hij niet van thuis uit mee. Vader Wubbolts houdt zich bezig met heel ander werk. Wel kijkt Herman als knaapje van 7 al met ontzag naar 'De Wilhelmina', de korenmolen in de Noorderhoogebrug in de stad Groningen waar hij woont, maar hij blijft er uit de buurt, want de molenaar is een kwaaië. Op school heeft hij het niet zo naar zijn zin, vooral op de middelbare school niet. Hij is een buitenmens, en zodra het voorjaar wordt, wil hij er op uit. Hij haalt ongein uit en wordt van school verwijderd als 'niet geschikt voor het schoolleven'. Hij geeft ronduit toe dat hij toen geen makkelijke was. Op 17-jarige leeftijd gaat hij dan maar bij een oom in de scheepsbouw werken. Hij volgt een avondopleiding tot

scheepstimmerman op de technische school onder andere in Hoogezand. Het werk bevalt hem, maar de scheepsbouw bevindt zich in die tijd in een malaise en zijn oom gaat over op andere werkzaamheden. Zijn liefde is gaan varen, de zee op, weg van huis. Hij meldt zich aan bij de marine, wil als timmerman aan de slag bij de marine, maar kan marinier worden en tekent een contract voor 6 jaar. Na die 6 jaar kiest hij voor een vaste baan bij de marine. Daarnaast volgt hij nog een stuurmansopleiding op de zeevaartschool in zijn spaarzame vrije uren. Hij leidt een enerverend leven, komt op allerlei plekken in de wereld, Zuid-Amerika, Afrika, Zuidoost-Azie, de Antillen, Albanië, enzovoorts.

Hij wordt uitgezonden als VN soldaat, heeft een functie bij de M.P. bij de gouverneur op de Antillen, kortom hij maakt heel veel mee, leuke en heel vreselijke situaties.

Pensioen

Als Herman Wubbolts, intussen kapitein der mariniers, 54 is, mag hij met pensioen (kom er nog eens om...). Nu zou hij het liefst gaan varen op de zeesleepvaart en zijn vaarbevoegdheid weer ophalen, maar zijn vrouw is daar niet zo gelukkig mee. Veel te vaak en te lang van huis, dat ziet zij niet zitten. Ze hebben inmiddels drie kinderen. (en intussen ook kleinkinderen). Wat dan wel?

Hij heeft wel bezigheden, speelt accordeon en -heel bijzonder- ook op een kahadi-orgel (ook wel 'straatpi-ano' genoemd en hoewel zeldzaam, nog steeds in gebruik op Curaçao bijvoorbeeld).

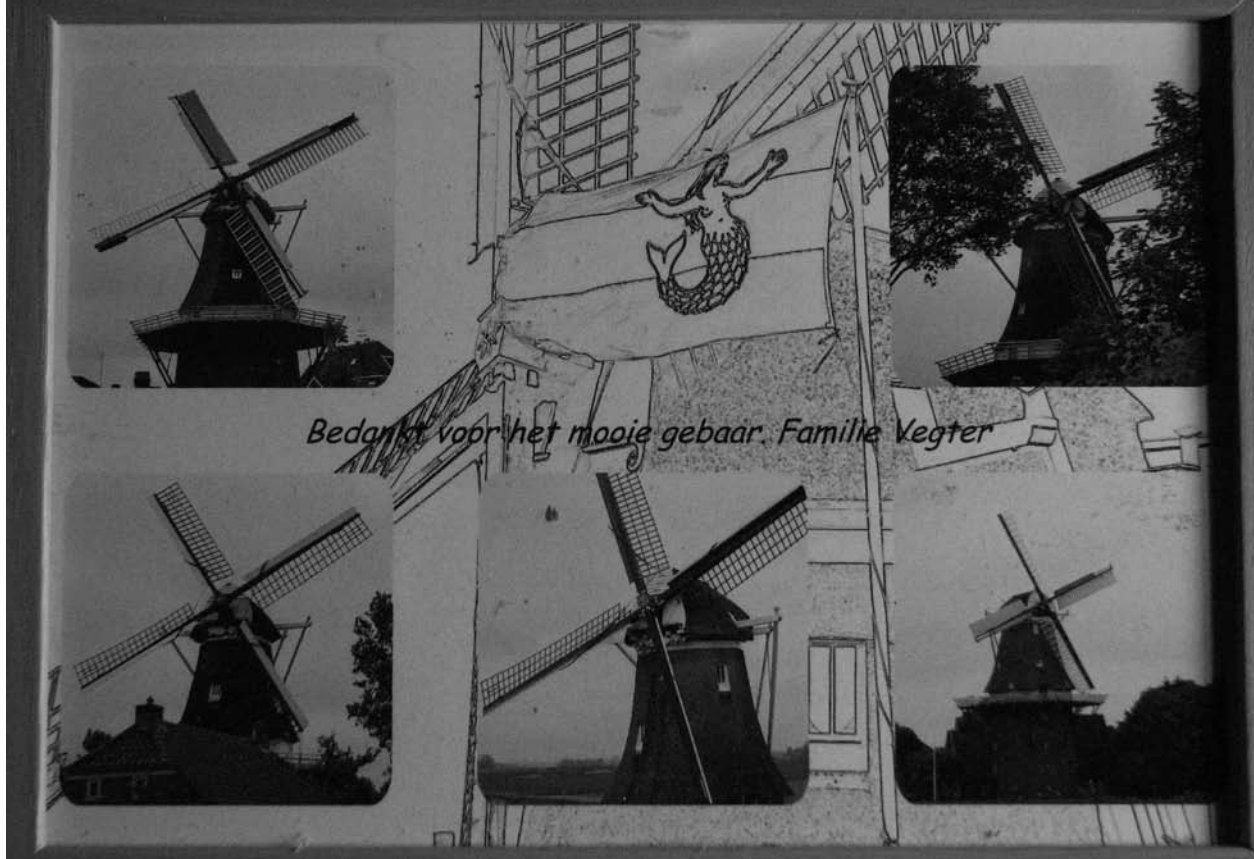
Maar daarmee vul je nog niet alle dagen van de week. Dan ziet zijn vrouw een programma op tv. Het gaat over molens in Groningen, daar zijn molenaars nodig. Is dat niks voor jou? Hij besluit te gaan kijken in Veenendaal waar je een opleiding kunt volgen tot molenaar. O.k. De zaterdag is vanaf die tijd voor Herman. Eind 1997 begonnen, slaagt hij er in 2000 voor zijn examen. Tijdens de opleiding doet hij veel ervaring op met malen. Hij leert hoe een molen functioneert, bestudeert de onderdelen van het mechanisme, weet uiteindelijk hoe je omgaat met molens op een verantwoorde manier. "De opleiding is veel doen en natuurlijk theorie. Wat ik heel belangrijk vind, is weten waar je mee bezig bent, weten hoe het werkt, want veiligheid staat voorop." Uit zijn tijd van scheepstimmerman heeft hij nog een fascinatie met hout. Nou, in de molens hout genoeg, veel molens bestaan uit soms wel 16 soorten hout, voornamelijk grenenhout, erg geschikt voor de spil en de assen. "Het hele apparaat moet werken, moet soepel draaien en lopen," zegt hij, "dat doet me plezier, eigenlijk is het toch een groot stuk speelgoed," voegt hij er grinnikend aan toe. En serieus: "Ik luister ook graag naar de diverse geluiden van de molen. Dat vind ik mooi. En malen, een goed product afleveren, daar gaat het tenslotte om."

Molenaar van het Gilde

Vanaf het begin van de opleiding is hij lid van het GVM. 'De Oukopermolen' tussen Utrecht en Amsterdam is de eerste molen die Herman ongeveer één jaar mag draaien. Na een periode uitgezonden te zijn, is hij weer terug in Nederland. Er zijn drie molens die Herman Wubbolts intussen draaiend houdt. Vanaf 2003 is dat de 'Adam' in Delfzijl, een museumkorenmolen (op zaterdagmiddag). Later komt daar 'Bovenrijge' bij, een zaagmolentje in Ten Boer, overgenomen van molenaar Oosterhof. Hier maalt hij kippenvoer van *rommelpot* (=tarwe met kaf en stro, dat hij eerst uitzeeft) (op zaterdagmorgen). Op 'De Windlust' in Zandweer, gemeente Eemsmond, hielp hij Piet van Dijken die wat lichamelijke klachten had. Hier maalt hij nu tarwe, geschikt voor het bereiden van pannenkoeken (op donderdagmiddag). Zakken tarwemeel krijgt hij van de graansilo in Uithuizen. Het gaat hem niet om de commercie. Het meel deelt hij gratis uit.

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

Het GVM bestaat sinds 1972 en heeft nu ongeveer 2000 leden. Deze landelijke vereniging heeft provinciale afdelingen. Doel is de monumentale molens in Nederland te verzorgen en te laten draaien. Daartoe verzorgt

FOTO'S HERMAN BINK

het gilde de opleiding tot vrijwillig molenaar. Al meer dan 1500 kandidaten hebben met succes examen gedaan.

Elke vrijwillige molenaar is lid van het GVM en dat regelt ook de verzekering. Het Gilde verstrekt onder andere adviezen voor de biotoop aan eigenaarmolenaars. Verder verzorgt het Gilde 4x per jaar het verenigingsblad 'De Gildebrief'. Een paar jaar terug vraagt Sytze Pot Herman Wubbolts in het GVM afdelingsbestuur te komen, waar hij nu secretaris is.

Wat zijn zo de bezigheden van dit bestuur?

Elk jaar organiseert het een algemene voor- en najaarsvergadering. Daarnaast vergaderen ze als het nodig is over allerlei molenaangelegenheden. Wat Herman betreft liefst zo praktisch mogelijk. Zijn taak is het verslaan van de vergaderingen en (vooral) van de examens, en coördineren: plekken op molens zoeken voor geslaagde kandidaten. Voorts houden ze zich er bezig met allerlei molenactiviteiten als exposities, fietstochten, ontvangst bezoekers, schoolklassen, onderhoud van de molen enzovoorts.

Rouwstand

We krijgen het nog even over het gebruik van de rouwstand.*

Herman vindt dat je bij dit gebruik rekening moet houden met de plek en de functie van de molen. Staat de molen bijvoorbeeld ver buiten de bebouwde kom en komen er nauwelijks mensen langs dan maakt dat verschil met een molen die een functie heeft in de

gemeenschap van een dorp of stad. Hij vindt zes weken in de rouwstand niet echt nodig. Het gebruik op zich, daar is niets mis mee. Toen de begrafenisstoet van de heer Roozeboom, omgekomen bij een verkeersongeluk in Usquert, in Zandeweer voorbij de molen kwam, heeft hij uit respect de molenkap laten meedraaien met de stoet. Het in de rouwstand zetten van de molen wordt vaak erg gewaardeerd door de familie van de overledene. Hij toont mij een fotolijst. Er staan vijf molens op in de rouwstand: 'De Liefde' (Uithuizen), 'Eva' (Usquert), 'Windlust' (Zandeweer), 'De Goliath' (Uithuizermeeden) en 'De Grote Geert' (Kantens), samen met een dankbetuiging van de familie Vegter: *"Bedankt voor het mooie gebaar"*. Dit na het overlijden van de vrouw van Piet Vegter, de technische man van de gemeente Eemsmond, betrokken bij het onderhoud van die vijf molens.

Drie molens draaiend houden is best pittig. Daarom is het een prettig vooruitzicht dat de 'Adam' in Delfzijl aan het eind van dit jaar wordt overgenomen door Tjakke van der Veer, tenminste als die slaagt voor zijn opleiding tot vrijwillig molenaar.

Rijkdom

Gevraagd naar wensen voor de toekomst, zegt Herman Wubbolts: "Er zou meer besef mogen komen bij de politici over hun verantwoordelijkheid voor de geweldige rijkdom die we bezitten aan molens in Nederland. Daar moeten ze mee aan de gang. Actiever zijn met het goed onderhouden van de molens."

* naar aanleiding van het artikel van B.D. Poppen in de Zelfzwichter 2011.1 (blz. 15)

Museale molenvondst

Een stad vol molens

In vroeger tijden moet de stad Groningen een Mekka voor molenliefhebbers zijn geweest. Op de bekende kaart van Haubois uit 1637 staan snel geteld vijftien molens afgebeeld. Straatnamen als Driemolendrift, Zaagmuldersweg, Oliemuldersweg en Papiermolenlaan, maar ook Holstek en Balkengat vinden hierin hun oorsprong. De molens stonden op de wallen van de stad en aan de diepen die naar de stad toe leidden zoals het Reitdiep, het Boterdiep en het Damsterdiep. Er zijn dan ook molens te zien op afbeeldingen van de stad. Voor de museale molenvondst is een afbeelding uitgekozen die nog niet erg bekend is, maar waarop vijf molens te zien zijn. De afbeelding gemaakt van het Damsterdiep net buiten de Steentilpoort laat de trekschuit richting Appingedam en Delfzijl zien. Aan de rechterkant is nog een stukje van de stadsgracht zichtbaar. Langs de gracht liep een verbindingsweg naar het Winschoterdiep zodat verkeer voor die richting niet door de stad hoefde te gaan. Zo te zien werd er druk gebruik van gemaakt. Aan de horizon is de bebouwing te zien langs het Winschoterdiep met hierbij vijf molens. Op de kadasterkaart van 1830, geraadpleegd via de fantastische website www.hisgis.nl staan langs het Winschoterdiep een watermolen, vier zaagmolens en een cementmolen. Of dezelfde er honderd jaar eerder ook waren heb ik niet onderzocht maar langs het diep was een goede locatie en het schilderijtje laat zien dat er veel molens waren. Aanvoer van hout was gemakkelijk en ruimte en wind voorhanden.

Het schilderijtje van 12,5 bij 19 cm is vervaardigd in 1731 door een jeugdige schilder die les had van zijn vader. Het werk behoort samen met een pendant voorstellende de omgeving van Foxhol tot het kleine oeuvre van Jan Wassenbergh (1716-1763). Van zijn vader Jan Abel Wassenbergh (1689-1750) is veel meer werk bekend. Jan Abel was de society-schilder van de eerste helft van de achttiende eeuw. Hij maakte vele portretten van de Ommelander jonkers en het stadspatriciaat. Bovendien maakte hij grote historische werken. Van zijn zoon zijn enkele genrestukjes, enige portretten en de twee kleine landschapjes bekend. Hij was, net als zijn vader, ook actief als kunsthandelaar. Iets meer werk is er van zijn zuster Elisabeth Geertruida (1729-1781). Het werkje van zijn zoon is een leuk gestoffeerd verhalend schilderijtje. Helaas zijn dit type schilderijtjes erg zeldzaam. Het Groninger Museum kon beide schilderijtjes in april 1985 bij Sotheby Mak van Waay kopen voor de lieve som van 12500 gulden. Het is fijn dat deze lieve schilderijtjes aan de cultuurschat van Groningen zijn toegevoegd.

Egge Knol, conservator archeologie, geschiedenis en oude kunst(nijverheid) van het Groninger Museum www.groningermuseum.nl

Meer over de familie Wassenbergh: J. van Roekel (2006) *De schildersfamilie Wassenbergh en een palet van tijdgenoten*.

Het gebruik van de vreugdestand op de molens

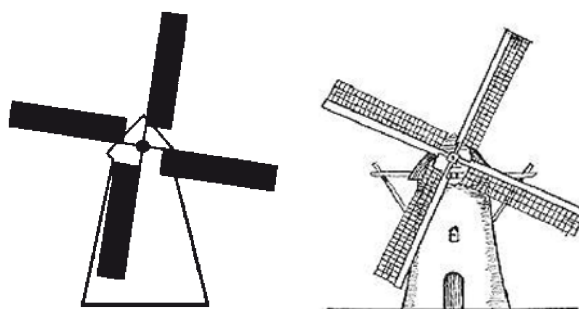
In het vorige nummer van de Zelfzwichter besteedde Bob Poppen aandacht aan de rouwstand bij molens. Op verzoek van de redactie schreef Bob ook een artikel over de vreugdestand.

De vreugdestand werd in vroeger tijden gebruikt om aan te geven dat er vreugde was in het molenaarsgezin. Wanneer er een kind was geboren, of een gezinslid ging in ondertrouw of stapte in het huwelijksbootje, werd dit aan de omgeving door middel van de vreugdestand kenbaar gemaakt. Ook werd deze stand toegepast bij de verjaardagen van het Koninklijk Huis, bij dorpsfeesten, kermissen, processies, priesterfeesten en bij jubilea. En veel poldermolenaars zetten hun molens in de vreugd wanneer hun bazen, de dijkgraaf of poldermeesters, een huiselijk feest vierden.

Tegenwoordig wordt de vreugdestand nogal selectief gebruikt, wat mede een gevolg is van het feit dat de molen in de meeste gevallen niet meer wordt bediend door de molenaar/eigenaar, maar veelal door vrijwilligers. Zo wordt de vreugdestand nu soms gebruikt om aan te geven dat een leerling molenaar geslaagd is voor de molenaarsopleiding, of dat een vrijwilliger van de molen in het huwelijk treedt. Het toepassen van de vreugdestand is dan ook nogal willekeurig geworden en van enige uniformiteit is vrijwel geen sprake meer.

Bij de vreugdestand staan de wieken niet helemaal in het midden, maar staat het onderste end iets naar links. Van een variatie, zoals bij 'zware' en 'lichte' rouw, is bij de vreugdestand geen sprake, al is er wel verschil waar te nemen in de schuine stand van de wieken.

Soms wordt een molen zodanig weg gezet, dat er getwijfeld kan worden of er sprake is van de vreugdestand of van de 'afwateringsstand'. De beide tekeningen illustreren dit verschil.

Bij de vreugdestand werd, ter vergroting van de feestvreugde, ook wel eens een rechtopstaande vlag in de bovenste wiek gestoken. Wanneer er in vroeger eeuwen een feest op één van de industriemolens van de stad Groningen was, werd de vlag in de bovenste wiek geplaatst. Dit was voor collega-molenaars dan een uitnodiging om op het feest te verschijnen.

Wanneer de molen maalde en dus in bedrijf was, werd een vlag op de achterzijde van de molenkap bevestigd. Dat gebruik is al meer dan drie eeuwen oud, zoals blijkt uit een afbeelding op een gevelsteen te Hulst uit 1646 en uit afbeeldingen op enige 17e-eeuwse molenbikers en op een 17e-eeuwse en enige 18e-eeuwse penningen van molenaarsgilden.

Over de toepassing van de vreugdestand is in het verleden veelvuldig geschreven en een kleine selectie levert het volgende op.

FOTO: HARMANNUS NOOT

In het 'Eerste Jaarboekje van De Hollandsche Molen', uitgegeven in 1927, is op pagina 97 t/m 102 het hoofdstuk 'Wat ons de molenwieken zeggen' afgedrukt. Hierin schrijft C. Visser uitgebreid over de verschillende wiekstanden, zoals die tot dan nog werden toegepast. Ook beschrijft hij de vergaande toepassing van de vreugdestand in de Zaanstreek, zoals bij het huwelijk van den molenaar of zijn kind. De molen werd dan in "bruidstooi" gestoken, waarbij de molen op zondagen overhek werd geplaatst, "nadat op kunstige wijze de zeilen door de hekken van de wieken waren gevlochten. Aan de einden der wieken werden harten of cirkels van doek of hout gemaakt, de bovenste wieken droegen vlaggen en engelen, blazen de op bazuinen, terwijl kransen en kronen, in helle kleuren beschilderd of met papier beplakt, aan deze wieken, bij wijze van guirlandes, waren vastgemaakt."

Doch Visser merkte in 1927 over het gebruik van de verschillende wiekstanden tevens op: "Toch slijt het gebruik hoe langer hoe meer uit".

K. Boonenburg schrijft in zijn boek 'De windmolens', in 1949 uitgegeven bij Allert de Lange te Amsterdam, op pagina 54 het volgende over de vreugdestand: "Het wiekenkruis wordt nu stil gezet juist voordat een der wieken van de buitenroede door de verticale stand heen zou gaan; deze wiek staat dan "komend". Alle wieken staan dan iets "te kort" voor de werkstand [dit is met de roede voor de borst, bdp]."

A. Bicker Caarten schrijft in zijn boek 'De molen in ons volksleven', dat in 1958 werd uitgegeven door A. W. Sijthoff te Leiden, op pagina 121 t/m 126, een uitgebreid hoofdstuk over 'De molentaal'. Over het uiting geven van vreugde op de windmolens vermeldt hij de volgende vier mogelijkheden.

- "1e door de wieken "komend" te plaatsen;
- 2e door een vlag op de hoogste wiek of achter op de molenkap te plaatsen en de wieken al of niet komend te zetten;
- 3e door de wieken in 't kruis (overhek of overhoeks) te plaatsen;
- 4e door de molen te versieren ("mooi te zetten") en (of) te illumineren en de wieken hetzij komend, hetzij in 't kruis te plaatsen."

Over de duur schrijft hij: "Het vindt plaats bij geboorte gedurende één dag en bij huwelijk gedurende de bruidsdagen."

In het Rijnland zijn veel tradities ontstaan rondom het toepassen van de molentaal en ook nu is het gebruik ervan nog steeds erg levend. De Rijnlandse Molenstichting hecht er dan ook aan enige van deze tradities te handhaven. Zo heeft zij voor haar molenaars voor het toepassen van de vreugdestand de volgende gebruiken voorgeschreven:

"De molen staat in de vreugdestand bij geboorte, een etmaal lang. Bij huwelijk, gedurende twee weken van ondertrouw en op de dag van het huwelijk met de vlag in de bovenste wiek. Bij dorpsfeesten, zolang het feest duurt. Bij jubilea, één dag. Op Koninginnedag, met vlag en wimpel op de bovenste wiek. Ook bij een heuglijke nationale gebeurtenis (bijvoorbeeld een huwelijk van de kroonprins) kan de molenaar uiting van vreugde geven. Bij uitbundige vreugde of bij opening van de molen kunnen er nog kleine vlaggen tussen de uiteinden van de wieken worden gespannen."

Moge ook in het Groninger land het gebruik van de vreugdestand nog lang in ere worden gehouden.

DICHTER BIJ DE MOLEN

Deze keer een molengedicht van NIKLOAS GRIEP

Nikloas Griep is het pseudoniem van Jelte Dijkstra. Hij werd geboren in 1879 op een steenworp afstand van de korenmolen in Grijskerk. In 1899 vertrok hij naar Noordbroek waar hij onderwijzer werd. Later ging hij naar Groningen waar hij in 1946 overleed.

Jelte was een veelzijdig man. Hij maakte verhalen in het Nederlands en in het Gronings. Zijn gedichten schreef hij in het Grijskerker dialect en in het Oldambt's. Ze werden veelal gepubliceerd in het Nieuwsblad van het Noorden, en wezen de Groningers vaak op de schoonheid van hun eigen leefomgeving. Het plattelandsleven was een geliefd thema van deze romantische dichter.

Twee boazen op ons Dörpen

II. De Möllen

Luuster wat de möllen seit,
Die bij t dorp sien roeden dreit...

Leer van mij te wachten,
Wel bij dag of nachten
Uut de sloap joe klopt;
Leer van mij te waarken,
Kloar stoan as de staarken,
Soo de tied joe ropt!

Liek teeg'n wiend en buien
Loat'k mien kap moar kruien,
Licht moar gauw mien vang;
Loat mien achtkant kreunen,
As en stienen steunen –
Dat's bij t waark mien sang!

Pak met al joen leden
d'Arbeid aan ien t heden:
Wiend weit gauw veurbij!
Wel ken dóar met moalen?
Nooit te achterhoalen
Is er – hóe'k ok drei!

BAKKER *de Rappe* *Schoenlapper*

A-Kerkhof 33
9712 BC Groningen
Telefoon: (050) 312 08 07

DUNNING **MOLENBOUW**

ONDERHOUD • RESTAURATIE

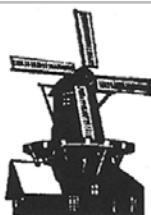
Provincialeweg 28 • Adorp • 050-3061221

info@dunning-molenbouw.nl

fax: 0598-450013

06-51856323

www.dunning-molenbouw.nl

FIRMA EKKELKAMP

De speciaalzaak voor: Volkorenmeel

*Hondensport, Vogelzaden,
Paardenvoeders, Vogels
Aquariumbenodigdheden,
Hengelsportartikelen
en alles voor Uw huisdieren*

Rijksstraatweg 135
☎ (050) 535 02 15
Haren (Gr)

Naar windmolen

Joerwert

te Feerwerd voor:

- ✓ tarwemeel
- ✓ tarwebloem
- ✓ rijst
- ✓ gort
- ✓ pannenkoekmeel
- ✓ gemengd graan
- ✓ speltmeel, speltpannenkoekmeel,
speltbroodmix
- ✓ oergraan: Oberkulmer Rotkorn
- ✓ en andere molenproducten
(ook voor zelfbakkers/-sters)

Openingstijden:
vrijdag en zaterdag 13:30 - 17:30

Molenaar Rolf Wassens

☎ 0594 62 15 45

rolfwassens@online.nl

Deze rubriek gaat over timmeren, schilderen
en restaureren aan de Groninger molens

MOLENONDERHOUD

Deze rubriek gaat over timmeren, schilderen
en restaureren aan Groninger molens

MOLENONDERHOUD

Korenmolen **Olle Widde** (23) te Ten Post
De molenmaker heeft de as van de molen
opgetempeld en naar voren gebracht. Alle
windborden zijn ook weer aangebracht
waarvan er enkele zijn vernieuwd. Momen-
teel wordt er door de molenaars gewerkt aan
het maalvaardig maken van de molen.

Molenstichting Westerkwartier e.o.

Poldermolen **De Zuidwendinger** (55) te
Vierverlaten

Onderhoud aan de kleppen van het wieken-
kruis. Een grote schilderbeurt en een nieuw
dek op de inlaat.

Poldermolen **Hilmahuister** (46) te Visvliet
Schilderbeurt aan het wiekenkruis.

Poldermolen **Westerhorner** (44) te Grijpskerk
Schilderbeurt van het wiekenkruis.

In september 2010 is een inspectie uitgevoerd
aan de roeden van de Westerhornerpolder-
molen.

Op deze dag werden de roeden voor schilder-
werkzaamheden doorgehaald zodat de
plaatdikte met een geijkte ultrasoonmeter
ter plaatse van de askop kon worden vastge-
steld.

Op de binnenkant van de roeden werd
uitsluitend enige oppervlakkige vliegroest
geconstateerd: geen putten en geen roest-
schilfers. De plaatdikten (cortenstaal) zijn nog
overeenkomstig het ontwerp en de voor-
schriften die gelden voor het bouwjaar 1988.

Korenmolen **Eben Haëzer** (139) te Enumatil
In de afgelopen periode is de Eben Haëzer in
Enumatil gerestaureerd. De lange en korte
spruitbalk zijn vervangen. Hieraan zijn twee

nieuwe lange schoren en één nieuwe korte
schoor bevestigd. De staartbalk is ingekort,
zodat die weer vrij van de stelling hangt, en
schoongemaakt. Na anderhalf jaar stilstand
kan de molen weer veilig kruien en draaien!
Ook is er door molenbouwer Dunning een
nieuw achterkeuvelens geplaatst, de windpe-
luw verstevigd, één roede doorgehaald en
van nieuwe wiggen voorzien. Door een
aantal vrijwilligers van het dorp zijn de
windborden geverfd en het schoonmaken
aan de buitenkant heeft de gemeente Leek
gedaan.

Het is weer een molen die gezien mag
worden!!

Op zaterdag 21 mei was de officiële herope-
ning van de molen.

Koren- en pelmolen **Grote Geert** (60) te
Kantens

In november van het vorig jaar werd door
molenbouwer Dijkstra nieuwe stellingdelen
aangebracht. De buitenste drie werden
vervangen en de rest werd opgeschoven. Ook
werden een paar nieuwe liggers geplaatst.
Omdat er steeds problemen waren met het
halslager (onder andere warmlopen) kreeg
molenmaker Dunning de opdracht om eens
naar dit probleem te kijken. Het houten

FOTO: MARTIJN SCHOLTENS

halsbloklager kwam steeds schever te liggen. De gemeente Eemsmond besloot vervolgens om deze te laten vervangen door een hardstenen lager uit België. Tijdens de werkzaamheden bleek het oude lager helemaal verrot te zijn. Tevens zijn een nieuw stormschild en nieuwe stormluiken aangebracht. Door het molencomité zijn vier nieuwe vlaggen aangeschaft voor aan de uiteinde van de wieken, twee Nederlandse en twee Groninger vlaggen. De oude vlaggen zijn door de jaren heen helemaal stuk gewaaid.

Slochter Molenstichting

Poldermolen De Ruiten (113) te Slochteren
De firma Poland is klaar met voorkeuvelens en vijzel. Het wachten is op de komst van de roede van de firma Vaags. Na ophekken in de werkplaats, volgt transport naar Slochteren en het aanbrengen. Dit lukt wellicht niet meer voor de nationale molendag 2011, maar nog wel voor het Groninger Molenweekend. Grondwerk en herstel van hekken om de molen wordt door het aannemingsbedrijf LTC uit Gasselternijveen afgemaakt na werkzaamheden van Poland.

Korenmolen Enterprise (98) te Kolham
De eerste oplevering met molenmaker Molema was op 8 april 2011. Aantal punten vraagt nog aandacht. Gestreefd wordt de molen te laten draaien op nationale molendag. Proefdraaien moet uitwijzen of dit kan. Bij uitblijven van sponsoring moeten de muren en ramen van de onderbouw uit Brim 2013 e.v. worden gefinancierd. Er is momenteel geen geld meer voor reinigen en opknappen; zolders en trappen onderbouw zijn wel klaar.

Koren- en pelmolen Stel's Meuln (97) te Harkstede
De SMS is druk doende geld bijeen te sprokkelen voor het opknappen van het wiekenkruis en het herstel van de bintbalken. In 2011 kunnen wel drie stellingliggers worden vervangen uit Brim-geld.

Korenmolen Windlust (22) te Overschild
Met behulp van donateursgeld kan in 2011 elektra en water met riool in de molen worden geïnstalleerd. Restauratie: Achtkantstijlen zijn nieuw aangelast in verband met slechte toestand. Vermoeden bestaat nu dat bij de verhoging in 1914 de stijlen plusminus

1 strekkende meter zijn ingekort. Dat is wellicht ook de reden voor de wat lage zolder. Jellema, Vaags en Krabbendam kunnen nog wel even vooruit met de overige werkzaamheden. De klus zal naar verwachting nog een groot deel van 2011 in beslag nemen.

Poldermolen De Groote Polder (111) te Slochteren

Het herstel van de watertoevoer is problematisch. Het kan niet op dezelfde manier worden aangepakt als bij De Ruiten: het water komt veel te hoog in het vizelgat. De SMS zal zich beraden op een andere constructie en de kosten die daarmee gepaard gaan. Wel worden binnenkort 4 nieuwe zeilen besteld. Kruipalen en zeilarmen aan roeden moeten ook worden vervangen.

Poldermolen Fraeylemamolen (109) te Slochteren

Er zijn offertes aangevraagd voor nieuw wiekenkruis en windpeluw. De stichting hoopt na beoordeling en gunning nog dit jaar het werk te kunnen realiseren.

Molenstichting Fivelingo

Kloostermolen(romp) (68) nabij Garrelsheer
Conserveringswerkzaamheden aan het achtkant. De noodkap is hersteld.

Poldermolen Meervogel (69) te Hoeksmeer
De werkzaamheden aan taatslager zijn uitgevoerd, er is een zogenaamde druklager aangebracht.

Poldermolen Olinger Koloniemolen (6) te Laskwerd, nabij Appingedam
De molenaars hebben voor het eerst weer kunnen draaien en de molen is daarmee weer toegankelijk voor publiek!

Koren- en pelmolen De Hoop (74) te Middestum
Windpeluw en voorkeuvelens zijn aangebracht, de werkzaamheden aan de stelling afgerond en de stellingdeuren en kozijnen zijn hersteld.

Koren- en pelmolen De Stormvogel (70) te Loppersum
Het achtkant van de molen is schoongemaakt en weer zwart geschilderd en ook het voorkeuvelens is schoongemaakt en geschilderd.

DE STORMVOGEL

Koren- en pelmolen **De Leeuw** (137) te Zeerijp

De roeden zijn gelast, kunnen nu voorbereid worden om echte wieken te worden, voorzien van hekstokgaten en schilderwerk. De lange en korte schaarbalken (bij de pelzolder) zullen vervangen worden.

Koren- en houtzaagmolen **Fram** (27) te Woltersum

De molenbouwer heeft de laatste werkzaamheden in het kader van de Rwr uit mogen voeren. Zo is een 3-tal liggers vervangen, er zijn drie nieuwe kisten (voor ramen) geplaatst in het bovenachtkant en zijn er onder andere een aantal planken gemonteerd bij de sleephelling. Tevens zijn werkzaamheden aan de schuren uitgevoerd.

Korenmolen **Germania** (25) te Thesinge
De zeilen zijn eind maart voorgehangen. De molenaar heeft de eerste omwentelingen mogen maken met de molen!

Molenstichting Hunsingo

Poldermolen **'t Witte Lam** (12) te Groningen
Klein onderhoud, herstel voorwulf, aanpassen kruilier en werkzaamheden aan de staartconstructie

Poldermolen **Koningslaagte** (13) te Zuidwolde
Onderhoudswerkzaamheden aan het vizeledek, arbo-maatregel.

Korenmolen **Wilhelmina** (87) te Noorderhoogebrug is voorzien van waterleiding en riolering.

Poldermolen **Langelandster** (21) te Garmerwolde

De molenbouwer heeft opdracht gekregen om de hoofdas naar voren te brengen.

Poldermolen **De Palen** (77) te Westerwijtwerd
De molenbouwer heeft de roeden doorgehaald, tevens werkzaamheden aan de staart, vervangen lange schoor.

Werkzaamheden aan de kruilier en aan de kleppen van het gevluht. Als de molenbouwer de werkzaamheden heeft uitgevoerd, zal er geschilderd worden.

DE PALEN

Poldermolen **Krimstermolen** (9) te Zuidwolde
De tempelbalken (burgemeester en wethouders) zijn vervangen. Tevens is gebleken dat de windpeluw ook vervangen moet worden inclusief steenbord en dergelijke. De bliksembeveiliging is verbeterd en voldoet aan de gestelde eisen.

Poldermolen **Zilvermeeuw** (10) te Onderdendam

De hekstocken zijn in de roeden aangebracht, voorzoom (Busselneus) wordt aangebracht. De kleppen worden gepoedercoat en aansluitend zullen ze in de wieken geplaatst worden.

TINEKE DE DANSCHUTTER

JB Scholtenfonds draagt Groninger molens warm hart toe

FOTO'S: JAN DANES

Fonds draagt structureel bij aan onderhoudsregeling

Het J.B. Scholtenfonds besloot onlangs structureel bij te dragen aan een onderhoudsregeling voor Groninger molens. Reden voor een vraaggesprek met de secretaris van het fonds, de heer C.J. Kreb.

Molens zijn beeldbepalend

'Net als kerken en wierden zijn ook molens beeldbepalend voor de provincie Groningen. Nu hun economische functie grotendeels verloren is gegaan, zijn ze onderdeel geworden van de identiteit van het gebied en als landmark niet weg te denken. Ik vind het van belang dat molens in stand worden gehouden en dat het publiek op allerlei manieren bij molens wordt betrokken en dat niet alleen als bezoeker van activiteiten. Iedere molen is daarnaast ook gebaat bij een actieve groep mensen die de molen in het zonnetje zet door in

overleg met de molenaar en moleneigenaar van alles te organiseren. Ik ben ervan overtuigd dat je molens des te beter ziet als je je eenmaal bewust bent dat ze er zijn’.

‘Voor het Groninger Molenhuis zien wij een belangrijke rol weggelegd bij de instandhouding van de Groninger molens. Het Molenhuis en de daar gebundelde kracht is een heldere gesprekspartner en een faciliterende organisatie voor fondsen en eigenaren. Ik ken alle molens rond mijn woonplaats Zuidhorn en zal –als een molen draait- er altijd even binnen lopen om te genieten van deze oude machines’.

De toezegging van het J.B.Scholtenfonds voor het hele aangevraagde bedrag is een fantastisch besluit waar het Groninger Molenhuis ook namens de moleneigenaren en molenaars zeer blij mee is.

Onlangs ontving het Groninger Molenhuis een heuglijke mededeling: het J.B. Scholtenfonds, een groot pleitbezorger voor de instandhouding van het Groninger erfgoed, zegde toe om structureel bij te dragen aan een onderhoudsregeling voor Groninger molens.

Het Molenhuis diende in februari 2011 bij het fonds een plan in om in aansluiting op de Brim (Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten) voor 40 molens, die zijn opgericht als vrijwilligersorganisatie en die geen structurele exploitatiesubsidie ontvangen, jaarlijks de helft van de eigen bijdrage te vergoeden. Dat zou neerkomen op maximaal € 3.333 per jaar per molen ofwel maximaal € 133.320 voor de 40 molens samen.

- Nieuw werk en reparatie (evt. op locatie)
- Opmeten en ophangen samen met de molenaar
- Vangtouwen
- Zeil-kettingwerk
- Bijenwas, verse reuzel en romi blanke reuzel

Sipke Koning

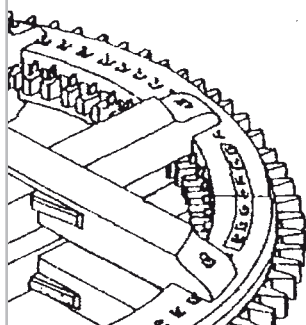
Noteboomstraat 2
8922 AJ Leeuwarden
(058) 2135830 / (06) 44003400
siko@hetnet.nl
www.koning-molenzeilen.nl

Molenaarsbedrijf
Molema
V.O.F.

Provincialeweg 4, 9677 TW Heiligerlee

telefoon (0597) 59 16 60
telefax (0597) 59 11 76
mobiel 06 53 22 48 91

Mulder Pot - Kropswolde

KORENMOLEN **De Hoop**

Woldweg 70, Kropswolde.

Voor de zelfbakkers(sters):

- volkorenmeel
- tarwemeel
- viergranenmeel
- pannenkookmeel
- boekweitmeel

Openingstijden:

woe. t/m vrij. 10:00-17:00
zat. 10:00-16:00

Molenaar J.J. Pot
Telefoon (0598) 39 49 53

OVER DE FOTO OP HET ACHTERBLAD

EEN PORTRET VAN DE MOLENVERZAMELAAR EN MOLENAAR GERAD WERKMAN

Naam

Gerad Werkman,
molenaar van De Grote Geert

Leeftijd

47 jaar

Woonplaats

Kantens

Wat omvat je verzameling

Mijn verzameling bestaat uit schilderijen, krantenknipsels en ansichtkaarten. Het gaat voornamelijk om molens uit de regio maar ik heb ook wel knipsels en kaarten van molens van elders. De knipsels berg ik op in plakboeken, daarvan heb ik inmiddels vier. De ansichtkaarten komen in ordners met doorzichtig plastic mapjes. De twintig molenschilderijen zijn gemaakt door mijn broer.

Wanneer ben je met verzamelen begonnen

Mijn eerste knipsel dateert uit 1973 en gaat over de windmolens in Nederland. Eigenlijk ben ik pas echt met verzamelen begonnen vanaf het moment dat er berichten in de krant kwamen dat de Grote Geert op instorten stond. Vanuit onze schuur hadden we uitzicht op de molen, en ik heb er altijd grote belangstelling voor gehad. Ansichten ben ik gaan verzamelen in de tijd dat ik de LTS in Uithuizen bezocht. Mijn eerste ansichtkaart is van molen Windlust in Zandweer. Daar ging ik iedere woensdagmiddag na schooltijd naar toe en bracht er mijn tijd door met molenaar De Jonge.

Wat fascineert je aan molens

Molens hebben altijd mijn interesse gehad. Zo ging ik wel eens met molenaar De Jonge naar de molen in Den Andel en maakte daar kennis met het pellen. Geweldig vond ik dat.

Is er nog iets wat in je verzameling ontbreekt

Nee, eigenlijk niet. Ik ben niet gericht op zoek. Pas al ik een knipsel of ansicht over een molen tegenkom knip ik het uit of schaf het aan. Ik ga bijvoorbeeld niet naar ruilbeurzen.

Heb je een favoriet stuk

Alle stukken over de Grote Geert zijn bij mij favoriet. En waar ik ook trots op ben is het bericht dat in 2000 in de Ommelander Courant verscheen over de stimuleringsprijs die ik van de Vereniging van Dorpsbelangen Kantens kreeg vanwege mijn inzet voor de molen.

Wat is het kostbaarste stuk in je verzameling

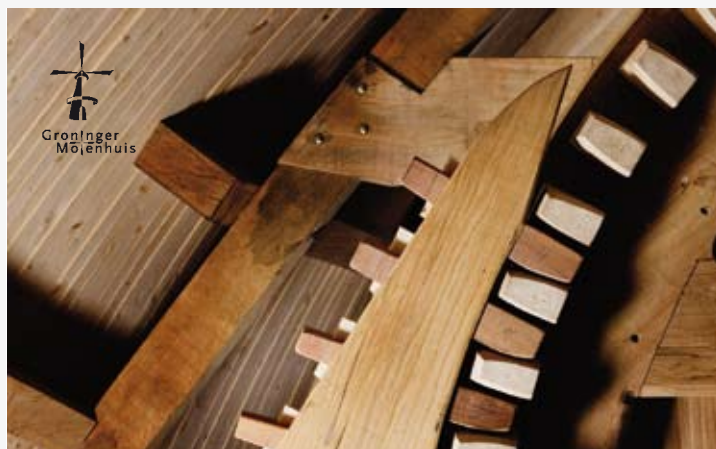
De oude vooroorlogse foto's van de Grote Geert vind ik waardevol. En ik ben trots op het feit dat ik in 1979, toen de molen werd gerestaureerd, de hele restauratie met mijn cameraatje heb vastgelegd. Ik bewaar deze foto's in een speciaal album.

Overige zaken en gebeurtenissen over en bij molens

ANDER MOLENNIEUWS

Het Groninger Molenweekend 2011 *'Dichter bij de Molen'*

In het Pinksterweekend - zaterdag 11 en zondag 12 juni 2011 - is er weer volop gelegenheid om de Groninger molens niet alleen in het landschap te bewonderen, maar ook van dichtbij te bekijken. Het merendeel van de molens in de provincie Groningen heeft tijdens het jaarlijkse Groninger Molenweekend de deuren voor het publiek geopend en bezoekers kunnen dan tot op grote hoogte de molen van binnenuit verkennen.

GRONINGER MOLENWEEKEND
11-12 JUNI 2011
DICHTER BIJ DE MOLEN

Een aantal molens is ook op Pinkstermaandag geopend, zoals 'De Meeuw' in Garnwerd, 'Hollands Welvaart' in Mensingeweer (thee- en koffieschenkerij De Malle Molen), molen 'Hunsingo' in Onderdendam (restaurant), 'De Eendracht' in Sebaldeburen, de 'Eva' in Usquert, 'De Korenbloem' in Vriesche- loo (koffie- en theeschenkerij) en (onder voorbehoud) 'De Ster' in Winsum.

Afhankelijk van het weer zullen de meeste molens in werking zijn en bovendien hebben de vrijwilligers op de molens verschillende activiteiten georganiseerd. Het centrale thema in 2011 is *'Dichter bij de Molen'*.

Bij de 'Goliath' in de Eemshaven leest Alfred van Hal gedichten voor en in Grijpskerk draagt de molenaar gedichten voor van Nikloas Griep. Nikloas Griep was een pseudoniem van de in Grijpskerk geboren Jelte Dijkstra, die veel heeft geschreven over de schoonheid van het platteland.

Bij 'Hollands Welvaart' -de koffie- en theeschenkerij De Malle Molen- dragen dichters voor uit eigen werk. Deze activiteit wordt met medewerking van het Poeziëfestival 'Dichters in de Prinsentuin' georganiseerd en vindt plaats om 11:00 uur, 13:00 uur en 15:00 uur.

In de korenmolen in Niebert zal een dichter/ verhalenverteller in het 'Westerkwartiers' zijn gedichten en verhalen vertellen en in 'De Widde Meuln' in Ten Boer wordt om 14:30 uur en 16:30 uur het verhaal van de Meester van de Zwarte Molen verteld door Erik van Dort.

In Molen Edens in Winschoten leest molenaar Jan Kugel 's morgens om 11:00 uur een verhaal voor over het volksleven rond de molen aan de hand van allerlei gedichten. Van 14:00-15:30 uur wordt de bundel 'Mien Grunneger Oldambt' van de Oldambtster dichter Berend L. Koning gepresenteerd. Het eerste exemplaar van de bundel zal worden aangeboden aan de zus van de dichter,

mevrouw Timmer-Koning. Daarna is er een programma van muziek en gedichten met daarin veel aandacht voor het werk van Berend L. Koning.

Daarnaast zijn er in verschillende molens exposities te zien, wordt er (bij voldoende wind) graan gemalen en/of gepeld, staat 'De Wilhelmina' in Noorderhoogebrug in Pinkstertooi en worden er weer leliekoekjes gebakken bij molen 'De Lelie' in Eenrum.

Korenmolen 'Aeolus' Farmsum 200 jaar!

Dit jaar is het 200 jaar geleden dan in Farmsum korenmolen 'Aeolus' in gebruik werd genomen.

Om dit te vieren hebben de vrijwilligers een aantal activiteiten georganiseerd.

In week 28, van 11 tot en met 15 juli, is de molen ook 's avonds geopend en zal er per avond een activiteit plaatsvinden. En natuurlijk staat het *feest rondom de molen* in augustus ook in het teken van het 200-jarig jubileum!

Op maandagavond 11 juli treedt het pom-ponteam uit Scheemda drie keer op. Zij zijn nu Nederlands kampioen en deden in april mee aan het Europese kampioenschap! De dinsdagavond 12 juli wordt gevuld door de Farmsumer Linedance Groep. Zij zullen twee keer een demonstratie line-dance gaan geven.

Op woensdagavond 13 juli komt shantymagallan Magallan Singers twee keer optreden. Zij brengen een breed repertoire van shanties, seasons en folk.

Op donderdagavond 14 juli voert groep acht van basisschool Rengersborg hun afscheids-musical van de basisschool op over de molen. Speciaal ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan van de molen voeren zij hun musical dit jaar onder de molen op.

En op vrijdagavond 15 juli wordt twee keer een demonstratie taekwondo verzorgd door sportacademie Jan Ekema. Zij hebben enkele kampioenen in huis die voor een spectaculaire avond zullen zorgen.

Op elke avond is er catering aanwezig. Aanvangstijden van de activiteiten worden later bekend gemaakt.

Ook met het feest rondom de molen (20 augustus) zijn er een aantal extra attracties. De molenaars gaan dan 24 uur malen: van

vrijdagmiddag 17:00 uur tot zaterdagmiddag 17:00 uur!

Het startsein van het 24-uurmalen wordt gegeven door burgemeester Emme Groot van Delfzijl.

Op zaterdag 20 augustus demonstreren de Onstwedder Gaarven 4 ambachten: hun broodbakoven, touwslaan, houtbewerking en vlegeldorsen. Vaargroep Ekenstein zet er een grote bak met water neer waar zij hun modelboten in laten varen. Zij nemen ook een paar boten mee waar het publiek mee mag varen.

Natuurlijk zijn de 'gewone' dingen er ook bij, zoals livemuziek, braderie, Farmsumer kampioenschap meelzak hijsen en worden er pannenkoeken gebakken. Dit jaar is er ook een raadspelletje met een mooie prijs. Men mag raden naar de hoeveelheid graankorrels in een pot.

De organisatie hoopt uiteraard op prachtig weer en heel veel publiek.

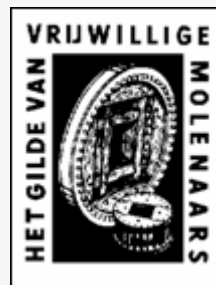
Internationaal gezelschap scholieren bezoekt 'De Zwakkenburger'

Op 24 maart 2011 bracht een aantal scholieren van de RSG De Borgen uit Leek, in het kader van internationale uitwisseling, een bezoek aan poldermolen 'De Zwakkenburger' te Niezijl van de Molenstichting Westerkwartier e.o. Onder het gezelschap waren studenten uit Tsjechië die met belangstelling kennis hebben genomen van het Nederlandse poldergebeuren. De omstandigheden waren zeer gunstig, zonnig en een zwakke wind uit het westnoordwesten. 'De Zwakkenburger' is een kleine molen die gemakkelijk draait en met de zeilen heeft hij een echte Oudhollandse uitstraling. De vrijwillige mulders Roel Lode en Janko Doornbos slaagden erin de studenten ervan op de hoogte te brengen dat een groot deel van Nederland onder water zou staan zonder polders en bemaling. Bij aankomst van de bezoekers draaide de molen in volle zeilen en werd het water opgemalen. Bij de stilstaande molen mochten de bezoekers de gehele molen bekijken, zelfs tot in de kap kreeg men uitleg van Roel Lode. Janko Doornbos legde de handelingen met de zeilen aan het wiekenkruis uit. De totale internationale les duurde ruim een uur en werd afgesloten met een draaiende en wateruitslaande molen. Tenslotte werd er voor molen een groepsfoto gemaakt.

Tom Baars 30 jaar vrijwilliger op De Lelie

Op Hemelvaartsdag 1981 begon Tom Baars als vrijwillig molenaar op de toen pas gerestaureerde korenmolen De Lelie in Eenrum. De eerste periode hield hij de molen alleen draaiende, later geassisteerd door diverse vrijwillige molenaars. 25 jaar lang was Tom ook de eerste molenaar op de molen tot hij de voorzittershamer doorgaf om zich wat meer op andere activiteiten te kunnen concentreren. Desondanks is Tom nog steeds als vrijwilliger bij de molen betrokken. De laatste tien jaar heeft hij zich vooral toegelegd op het bakken van brood na het vertrek van de eerste bakker Dave Elshof. Tom, gefeliciteerd met dit dertigjarig jubileum en op naar de volgende dertig jaar!

Gildenieuws afdeling Groningen

Gevraagd:

Op molen 'De Liefde' in Uithuizen zoekt molenaar Bob Poppen een vrijwilliger. Inlichtingen kan men krijgen bij Bob, 0595-434825, Email: bob.bdpoppen.nl

Op molen 'De Hoop' in Haren zoekt men een geslaagd vrijwillige molenaar of molenaars om de molen draaiende te houden. In de molen zit erg veel gemeenschapsgeld en het is jammer dat deze mooie molen nu stil staat. Inlichtingen bij Stichting Molen de Hoop, J.F. de Boer, telefoon 06-10275977.

De molenaars van de Koren- en Pelmolens 'Hollands Welvaart' in Mensingeweer zoeken nog één of meerdere gediplomeerde vrijwillige molenaars, om het team, dat van april tot en met oktober op zon- en feestdagen draait, te versterken. In de molen is een theeschenkerij van de malle molenmeiden. Inlichtingen K. Woltman, telefoon 0595-491578 of Molenstichting Hollands Welvaart, e-mail: molenmensingeweer@hotmail.com.

Toelatingsexamens: Op 16 april en 23 april werden op respectievelijk de molens 'Eva' in Usquert en 'Adam' in Delfzijl toelatingsexamens afgenomen door de examencommissie van de afdeling Groningen. In totaal werd van vijf cursisten een toelatingsexamen afgenomen. Op beide molens slaagden twee cursisten. De geslaagden mogen nu door naar het officiële landelijke examen van De Hollandsche Molen.

Het verslag van de ledenvergadering van 9 april is te vinden op de website van het Groninger Molenhuis: www.groningermolenhuis.nl.

AGENDA

Veel agendapunten zijn uitgebreider beschreven in de rubriek Ander molennieuws. Raadpleeg voor de meest recente gegevens de agenda op de startpagina van de webstek van Het Groninger Molenhuis: www.groningermolenhuis.nl
Openingstijden van de molens staan, voor zover ze bekend zijn, vermeld op de webstek in de rubriek GRONINGER MOLENS; klik bij de gezochte molen op de link Meer Informatie.

2 juni	Hemelvaartmarkt Eenrum Traditionele markt rondom stellingmolen 'De Lelie'
11 en 12 juni	Groninger Molenweekend Thema 'Dichter bij de molen'
11 juli	Kopijsluiting voor de Zelfzwichter 2011/3
11 t/m 15 juli	Festiviteiten rond 200-jarig bestaan van 'De Aeolus' in Farmsum (zie ook Ander Molennieuws)
20 augustus	Feest rondom de molen 'Aeolus' in Farmsum met onder andere 24 uurmalen
27 augustus	Drentse Molendag
10 en 11 september	Open Monumentendag(en) Het thema van de 25ste Open Monumentendag is Nieuw gebruik – Oud gebouw
10 september	Friese Molendag

Molenversamelaar en molenaar
Gerad Werkman.

